

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Народна скупштина
Трг Николе Пашића 13,
11000 Београд

- Ана Брнабић, председница Народне скупштине –
– Срђан Смиљанић, секретар Народне скупштине –

Предмет: Иницијатива за благовремено објављивање извештаја независних тела на званичној веб презентацији Народне скупштине у складу са одредбама Закона о електронској управи ("Сл. гласник РС", бр. 27/2018) и Уредбе о ближим условима за израду и одржавање веб презентације органа ("Сл. гласник РС", бр. 104/2018) и њихово благовремено разматрање у складу са одредбама Пословника о раду Народне Скупштине ("Сл. гласник РС", бр. 32/2002 - пречишћен текст* и 57/2003)

Поштована председнице, поштовани секретару Народне скупштине,

током година које су за нама, Народна скупштина је успоставила добру праксу објављивања извештаја које јој достављају независни државни органи, регулаторна тела и поједини органи управе, који су на то обавезни законом. Објављивање ових извештаја није изричито прописано одредбама Пословника Народне скупштине, али је у члану 260. тог акта прописано да се на интернет страници Народне скупштине објављују друге информације и документи настали у раду или **у вези са радом Народне скупштине, који су од значаја за информисање јавности**. Нема сумње да су извештаји које су поједини органи дужни да поднесу Народној скупштини акти који су настали у вези са радом (пре свега са вршењем надзорне улоге) Народне скупштине, а такође је неспорна и чињеница да је реч о документима који садрже податке од значаја за информисање јавности.

Увидом у део скупштинског сајта на којем су ови извештаји раније објављивани¹, утврдили смо да **није објављен** извештај ни једног органа и тела који би се односио на њихов рад и спровођење појединих закона у 2023. години. Верујемо да до овог пропуста није дошло због намере да се информације из извештаја сакрију од грађана, већ због специфичних околности у којима је радила Народна скупштина након расписивања избора за народне посланике у новембру 2023, односно до конституисања новог сазива у фебруару/марту 2024. године. Међутим, од окончања конститутивне седнице је већ прошло више од месец дана, тако да сматрамо да је крајње време да се тај пропуст отклони.

Иако су неки од обвезника објавили годишње извештаје које подносе Народној скупштини на својим интернет презентацијама (нпр. Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности², Агенција за спречавање корупције³), па су они већ доступни на другом месту, **то нису**

1

<http://www.parlament.gov.rs/%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8/%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98%D0%B8-.1792.html>

2 <https://www.poverenik.rs/sr/%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%B0/%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%88%D1%9A%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98%D0%B8.html>

3 https://www.acas.rs/lat/pages/godi%C5%A1nji_izve%C5%A1taj

учинили сви (нпр. Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки⁴, Врховно јавно тужилаштво⁵). У таквим ситуацијама, објављивање извештаја на страницама Народне скупштине би обезбедило не само додатну, већ и базичну транспарентност рада ових органа.

Због тога Вас овим путем позивамо да обезбедите јавност рада органа и тела који Народној скупштини подносе извештаје тиме што ћете их објавити на скупштинској интернет презентацији. На тај начин ће грађани бити упознати не само са садржином извештаја, већ и са чињеницом о томе да ли су обвезници уопште испунили своју законску дужност, то јест, да ли су извештаје поднели, и да ли су то учинили у законском року.

Транспарентност Србија користи ову прилику да иницира предузимање и других корака који могу да допринесу унапређењу и транспарентности рада Народне скупштине. Ранијих година смо уочили да поједини извештаји независних државних органа, регулаторних тела и органа државне управе нису били објављени **у облику који је погодан за даље коришћење**. Наиме, поједини извештаји су били објављивани као скенирани документи. Таква пракса онемогућава једноставно и лако доступно коришћење и преузимање података садржаних у њима. Надамо се да ће Народна скупштина обезбедити већи ниво транспарентности и корисности ових извештаја тако што ће од свих органа и регулаторних тела, који то не учине сами, **затражити да извештаје доставе и у облику који омогућава претраживање, а не у форми скенираних докумената**.

Законом о електронској управи ("Сл. гласник РС", бр. 27/2018) у члану 28 став 1 прописано је да је орган дужан да изради и одржава веб презентацију. Ставом 8 истог члана предвиђено је да ближе услове за одређивање домена, тачност и потпуност садржаја веб презентације, представљање услуга које орган пружа, техничко решење, функционалност, приступачност, језик и писмо, графичко решење, дизајн, употребљивост, доступност, безбедност, одржавање, ажурирање и друга питања везана за развој веб презентација, уређује Влада. Уредба о ближим условима за израду и одржавање веб презентације органа ("Сл. гласник РС", бр.104/2018) својим чланом 2 прецизира да поступак израде и одржавања веб презентације органа обухвата, између осталог, и функционалност, приступачност, употребљивост и доступност. Чланом 3 Уредбе прописано је да орган на својој веб презентацији поставља садржај који мора бити, између осталог, отворен у циљу доступности информација које органи објављују и у машински читљивом облику.

Када је реч о подацима од значаја за информисање јавности, које садрже наведени извештаји, сматрамо да би било веома значајно и вишеструко корисно ако би **Народна скупштина одлучила да на једној од седница у оквиру редовног пролећног заседања (током маја 2024) разматра закључке поводом извештаја независних државних органа**. Предуслов за то је да ове извештаје прво размотре надлежни скупштински одбори и да поводом њих предложе закључке. На основу одредаба члана 237. ст. 2. Пословника Народне скупштине, рок за то је истиче 30 дана након дана подношења сваког

⁴ <https://kjin.rs/o-nama/izvestaji-o-radu-republicke-komisije/>

⁵

<http://www.rjt.gov.rs/ci/%D0%98%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B5-%D0%BE-%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%83/%D0%93%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%88%D1%9A%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98-%D0%BE-%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%83-%D1%98%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D1%82%D1%83%D0%B6%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D1%88%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%B0>

појединачног извештаја, односно у највећем броју случајева је већ истекао или ће истећи до краја априла 2024.

У ближој и даљој прошлости један од највећих проблема за однос између Народне скупштине и независних државних органа био је управо то **што ови извештаји нису разматрани уопште или су разматрани са великим кашњењем**. Протеком времена не само да се доводи у питање њихове релевантности за појаве и проблеме на које поменути органи и тела указују, односно опада интересовање јавности за њих већ Народна скупштина показује "маћехински" однос према органима и телима који су њена "продужена рука" у вршењу надзорне функције Народне скупштине. То се догодило и са извештајима независних државних органа за 2022. годину, о којима Народна скупштина уопште није расправљала у пленуму.

Приликом разматрања извештаја, ресорни одбори и Народна скупштина у целини, требало би да, полазећи од извештаја независних државних органа, врше систематски и квалитетнији надзор над радом извршне власти што може проузроковати и да квалитетније врши своју законодавну функцију. Најбољи показатељ таквог приступа биће ако нови сазив Народне скупштине формулише суштинске закључке за унапређење стања у разматраним областима, на основу годишњих извештаја независних државних органа и да постави јасне задатке и рокове у вези са испуњењем тих препорука, како за нову Владу Србије, тако и за саму Народну скупштину. Да би до тога дошло, неопходно је да надлежни одбори напусте досадашњу праксу која се огледала у томе да су предлози закључака, упућивани Народној скупштини на усвајање, били формулисани као "Прихвата се извештај о раду". С друге стране, **потребно је успоставити праксу према којој би одбори формулисали предлоге закључака који указују на могуће начине за решавање системских проблема у областима рада независних државних органа.** Одбори би требало да формулишу предлоге закључака који би садржали јасне захтеве у складу са препорукама и проблемима које су поменута тела навела у својим извештајима, као и рокове за извештавање о предузетим активностима, како би потом могли да прате и расправљају о испуњавању или неиспуњавању закључака. Приликом формулисања закључака, одбори и Народна скупштина у целини би требало да узму у обзир и чињенице које су постале познате након подношења извештаја независних државних органа, нарочито када је реч о међународним обавезама Републике Србије.

У нади да ће овај сазив Народне скупштине исправити пропусте претходних сазива у разматрању извештаја независних тела и наставити добру праксу да се приспели извештаји објављивљују одмах по њиховом пријему.

За Транспарентност Србија,
Немања Ненадић – Програмски директор
Београд, 22. април 2022

